

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

Latin fordítási feladat

2019–2020. 2. forduló, 2. kategória

A római állam kezdetei

Róma városát – az én tudomásom szerint / ahogyan értesültem róla – azok a trójaiak alapították és uralták / birtokolták is kezdetben, akik Aeneas vezetésével földönfutókként kóboroltak / menekülteként kószáltak állandó lakóhely nélkül. Csatlakozott hozzájuk az őslakosság/Velük együtt az aboriginek; vad, törvényt és fennhatóságot nem ismerő, szabad és független emberek voltak / népcsoport. Miután egyazon falak közé kerültek, különböző származásuk, eltérő nyelvük és másféle életmódjuk ellenére / ezek a különböző származású, nyelvű és más életmódot folytató emberek hihetetlenül /hihetetlen még a visszaemlékezés is, milyen könnyen összeolvadtak: így az egyetértés rövid idő alatt közösséggé szervezte a szétszórt, kóbor tömeget /így az egyetértés miatt a szétszórt és kóbor tömegből állam/polgárság lett. Mikor azonban államuk polgárokból, intézményekből, földekből gyarapodott, virágzóvá és hatalmassá fejlődött / eléggé virágzóvá és erőssé vált – többnyire így történik ez a halandók közt / ahogyan az a halandók legtöbb dolgával történni szokott –, a bőség irigykedést szült.

Pontozás:

A szöveget három különböző eljárással (A, B, C) értékeljük, majd az így kapott részpontszámokat összegezzük. **Kérjük, hogy az előzetes értékelést külön lapon végezze, melyet ne küldjön tovább, a fordítási feladathoz mellékelte ellenőrző lapot pedig hagyja üresen!**

A) Tagmondatonként (szerkezetenként) 1 pont adható minden tagmondat (szerkezet) elfogadható fordításáért. A mondat fordítása elfogadható, ha az alapját képező alany, állítmány (tárgy, ha van) fordítása pontos. Az egyéb mondatrészek fordításának a helyességét nem kell figyelembe venni a tagmondatonként adható 1 pont odaítélésekor. Részpontszám nem adható!

1. Urbem Romam condidere atque habuere initio Troiani	1 pont
2. sicuti ego accepi	1 pont
3. qui Aenea duce profugi sedibus incertis vagabantur	1 pont
4. cumque iis Aborigines, genus hominum agreste, sine legibus, sine imperio, liberum atque solutum	1 pont
5. Hi postquam in una moenia convenere	1 pont
6. dispari genere, dissimili lingua, alii alio more viventes	1 pont
7. incredibile memoratu est	1 pont
8. quam facile coaluerint	1 pont
9. ita brevi multitudo dispersa atque vaga concordia civitas facta erat	1 pont
10. Sed postquam res eorum civibus, moribus, agris aucta satis prospera satisque pollens videbatur	1 pont
11. sicuti pleraque mortalium habentur	1 pont
12. invidia ex opulentia orta est	1 pont

Összesen: 12 pont

B) Vizsgáljuk meg az aláhúzott szavak, kifejezések fordításának a helyességét, és adjunk ezekre is pontot az alábbiak szerint. Részpontszám csak a 4), 5) és 11) pontoknál adható!

Urbem Romam, sicuti ego accepi,¹ condidere atque habuere initio Troiani, qui Aenea duce² profugi sedibus incertis³ vagabantur, cumque iis Aborigines, genus hominum agreste, sine legibus, sine imperio, liberum atque solutum.⁴ Hi postquam in una moenia convenere, dispari genere, dissimili lingua,⁵ alii alio more viventes,⁶ incredibile memoratu⁷ est, quam facile coaluerint;⁸ ita brevi⁹ multitudo dispersa atque vaga concordia¹⁰ civitas facta erat. Sed postquam res eorum civibus, moribus, agris¹¹ aucta¹² satis prospera satisque pollens videbatur, sicuti pleraque mortalium habentur,¹³ invidia ex opulentia orta est.

1) sicuti ego accepi – a mellékmondat pontos, magyaros fordításáért	1 pont
2) Aenea duce – az ablativus absolutus mancus megfelelő fordításáért	2 pont
3) sedibus incertis – a kifejezés megfelelő, magyaros fordításáért	1 pont
4) genus ... solutum – a jellemzés pontos, magyaros fordításáért	2 pont
5) dispari genere, dissimili lingua – az abl. megfelelő fordításáért	2 pont
6) viventes – a part. coni. helyes fordításáért	2 pont
7) memoratu – a supinum abl. helyes fordításáért	2 pont
8) quam facile coaluerint – a függő kérdés helyes fordításáért	2 pont
9) brevi – helyes fordításáért	1 pont
10) concordia – az ablativus felismeréséért és megfelelő fordításáért	2 pont
11) civibus, moribus, agris – az ablativusok felismeréséért és megfelelő fordításáért	3 pont
12) aucta – a part. coni. megfelelő fordításáért	2 pont
13) habentur – a habeo passzív alakjának magyaros fordításáért	1 pont

Összesen: 23 pont

C) Vizsgáljuk meg összességében a fordítást stílári és fordítástechnikai szempontból:

1. szótárhasználat (mennyiben tudta a diák az adott szavak legmegfelelőbb jelentését kiválasztani);
2. nyelvhelyesség (mennyiben sikerült a szöveget a magyar nyelv szabályainak figyelembe vételével lefordítani);
3. szövegértés (mennyiben tükrözi a fordítás a szöveg megértését).

E szempontokat együttesen szemlélve hatféle pontszám adható: **0 pont (el nem készült, értékelhetetlen), 2 pont (gyenge), 4 pont (közepes), 6 pont (jó), 8 pont (kiváló) 10 pont (tökéletes)**

Fontos szempontok: A pontozásnak ebben a fázisában akkor is adható magasabb pontszám, ha a diák csak a szöveg felét tudta lefordítani, de azt a fenti szempontok alapján nagy pontossággal oldotta meg. Ha azonban a diáknak nem sikerült terjedelemben legalább a szöveg felét összefüggően, jól egymáshoz kapcsolt mondatokban lefordítani, erre a részre legföljebb 6 pont adható.

A szerezhető pontok összesen: 12 + 23 + 10 = 45 pont

A dolgozat továbbküldhető, ha a versenyző az előzetes értékelés alapján legalább a pontok 30% át megszerezte (14 pont).